

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Saralievové a soudkyň JUDr. Renaty Hertlové a Mgr. Olgy Lenochové v právní věci

žalobkyně: **Nocarová Partners Advokáti s.r.o.**, IČ 04797469
sídlem V Jirchářích 148/4, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem Ing. Mgr. Jiřím Musilem
sídlem Zakšínská 615/17, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **J. K. IČO**
sídlem
zastoupený advokátem Mgr. Radkem Jílgem
sídlem Ladova 2044/3, 120 00 Praha 2

o žalobě pro zmatečnost

k odvolání žalobkyně proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 1.9.2021
č.j. 18C 218/2017-223

takto:

- I. Usnesení soudu I. stupně se **potvrzuje**.
- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradu nákladů odvolacího řízení
2 178 Kč do tří dnů od právní moci usnesení k rukám advokáta Mgr. Radka Jílga.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením zamítl soud I. stupně návrh žalobkyně na zrušení rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 20. 2. 2019, č.j. 18 C 218/2017-65 a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2011, č.j. 16 Co 232/2019-108 a na nové projednání věci (žalobu pro zmatečnost) a žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení 6 534 Kč. Žalobkyně podala dne 27. 1. 2021 žalobu pro zmatečnost, kterou napadla uvedená rozhodnutí s odůvodněním, že ve věci rozhodovala v prvním stupni podjatá soudkyně. Důvod podjatosti spatřovala v tom, že soudkyně Mgr. Marcela Zbořilová vykonávala před několika lety praxi v advokátní kanceláři a tudíž má poměr k žalovanému a jeho zástupci. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s poukazem na to, že byla podána po uplynutí tříměsíční subjektivní lhůty, stanovené § 234 odst. 3 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (o.s.ř.). Na výše uvedenou skutečnost upozornila účastníky sama soudkyně v průběhu prvního jednání ve věci dne 22. 12. 2019 se současným sdělením, že se žalovaným ani s jeho právním zástupcem není již více jak 10 let v kontaktu. Žalobkyně v řízení z tohoto důvodu vznesla námitku podjatosti soudkyně, kterou Městský soud v Praze ve shora uvedeném rozsudku důvodnou neshledal. V žalobě pro zmatečnost neuvedla žalobkyně žádné nové skutečnosti, které by měly být důvodem pro vyloučení soudkyně Mgr. Zbořilové.

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Vrzalová.

2. Soud I. stupně s odkazem na §§ 229 odst. 1 písm. e), 235a odst. 1, 235a odst. 2, § 234 odst. 1 a 3 a 235 odst. 1 o. s. ř. konstatoval, že žalobkyně vznesla námitku podjatosti rozhodující soudkyně při jednání konaném dne 20. 2. 2019, poté, kdy tato soudkyně účastníkům řízení sdělila, že zná žalovaného i jeho právního zástupce, neboť zhruba před deseti lety vykonávala praxi asistenta v této advokátní kanceláři. Vznesenou námitkou se zabýval odvolací soud v souvislosti s odvoláním do věci samé a neshledal ji důvodnou, jak uvedl v odst. 14 svého rozhodnutí ze dne 26. 11. 2019. Soud I. stupně dovedl, že žalobkyně se o možné podjatosti soudkyně dozvěděla při jednání konaném dne 20. 2. 2019 a žalobu na zmatečnost podala dne 27. 1. 2021, nemohla tak být zachována tříměsíční subjektivní lhůta, stanovená § 229 odst. 1 písm. e) o.s.ř. Doplnil, že v posuzovaném případě nemohl být naplněn důvod zmatečnosti, předvídaný § 229 odst. 1 písm. e) o.s.ř., neboť ve věci samé nerozhodoval vyloučený soudce, když o tom, že soudkyně Mgr. Marcela Zbořilová není vyloučena z projednání a rozhodnutí dané věci, rozhodl Městský soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 26. 11. 2019. Uvedené zákonné ustanovení myslí na případy, kdy důvod podjatosti soudce vyjde následně najevo a účastník jej zjistí po rozhodnutí ve věci samé, neboť cílem žaloby pro zmatečnost jakožto mimořádného opravného prostředku je zhojit procesní vady či nedostatky, které již nelze napravit v rámci řádného opravného prostředku. Žalobkyně v žalobě pro zmatečnost o možné podjatosti soudkyně Mgr. Marcely Zbořilové netvrdí žádné nové skutečnosti, ale uvádí stejnou skutečnost jako ve vznesené námitce podjatosti a její úvaha o tom, že se v daném případě uplatní pouze objektivní lhůta, je nesprávná, neboť pro úspěch žaloby pro zmatečnost musí být obě lhůty zachovány. S tímto odůvodněním soud I. stupně žalobu zamítl a procesně úspěšnému žalovanému přiznal podle § 142 odst. 1 o. s. ř. náhradu nákladů řízení. K této náhradě uvedl, že se neztotožnil s námitkou žalobce o zjevném zneužití práva žalovaným, který je zastoupení advokátem, ač je sám advokát. Zdůraznil, že každý má v rámci procesní rovnosti účastníků právo na právní pomoc advokáta bez ohledu na to, zda sám advokátní praxi vykonává, když při zastoupení nejde jen o otázku odborné znalosti účastníků, nýbrž i o časový faktor, spočívající v přípravě věci a v účasti u jednání. Poukázal též na to, že i žalobkyně, která řízení vyvolala, vykonává advokátní činnost a je advokátem zastoupená.
3. Proti usnesení podala žalobkyně včasné odvolání. Namítla, že řízení bylo stíženo procesními vadami, spočívajícími v tom, že žalovaný nedoložil řádně plnou moc svého advokáta pro zastupování v řízení o zmatečnost a soud I. stupně se vyjádřil k věci samé, ač žalobu zamítl pro opožděnost. Věcně namítla, že nemohla žalobu podat ve lhůtě tří měsíců od zjištění důvodu zmatečnosti, jelikož v té době neexistovala napadená rozhodnutí a dovozovala, že běh subjektivní lhůty je pro daný případ nutno vázat na stejný okamžik, s nímž § 234 odst. 3 o.s.ř. spojuje běh objektivní lhůty. Názor soudu I. stupně, že žaloba o zmatečnost může být postavena jen na nových skutečnostech, odporuje zákonu a judikatuře (nález Ústavního soudu sp.zn. I.ÚS 1811/14, rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 21 Cdo 3483/2008). Proti rozhodnutí o náhradě nákladů řízení žalobkyně namítla, že je rozporné s ustálenou judikaturou (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 33 Cdo 3672/201, 33 Cdo 5168/2014, 30 Cdo 2308/2015, 21 Cdo 756/2017, nález Ústavního soudu sp.zn. I.ÚS 3849/13) a žalovanému neměl být náhrada nákladů na zastoupení advokátem přiznána. Zdůraznila, že ona sama zastoupení advokátem potřebovala, neboť je právnickou osobou. Rozhodnutí soudu I. stupně označila za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a navrhla, aby je odvolací soud zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
4. Žalovaný navrhl potvrzení napadeného usnesení a ztotožnil se s jeho závěrem, že žaloba byla podána opožděně více než rok poté, co se žalobkyně o důvodu podjatosti dozvěděla. Žalovaný využil svého práva na zastoupení advokátem, jemuž udělil plnou moc včetně zastupování v řízení o žalobě pro zmatečnost, jelikož je nucen vynaložit čas a energii

na obranu proti procesní aktivitě žalobkyně. Žalobkyně v replice k tomuto vyjádření setrvala na názoru, že žalovaný není v řízení řádně zastoupen, jelikož jeho zmocnění zaniklo právní mocí napadených rozhodnutí a že žalovaný nemá právo na náhradu nákladů na zastoupení advokátem.

5. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadené usnesení v intencích §§ 212 a 212a o.s.ř. a odvolání neshledal opodstatněným. Odvolací soud nesdílí tvrzení žalobkyně o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, jejímž měřítkem je především zájem účastníků řízení na náležitém formulování odvolacích důvodů a nikoliv (případně) dílčí nedostatky odůvodnění rozhodnutí (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2770/2015, sp. zn. 22 Cdo 3814/2015). Nesdílí ani její názor o nedostatku zmocnění advokáta žalovaného pro toto řízení, neboť plná moc, udělená tomuto advokátu v původním řízení dne 31.1.2018, není omezena jen na řízení před soudem určitého stupně a prokazuje tak právo advokáta vystupovat za žalovaného i v řízení o mimořádném opravném prostředku (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 2 Cdon 680/97, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 37/2000). Případné pochybnosti o věcném rozsahu tohoto zmocnění advokáta žalovaného odstranil obsah čestného prohlášení žalovaného ze dne 21.12.2021, v němž jednoznačně potvrdil zmocnění Mgr. Jilga k jeho zastupování i v řízení pro zmatečnost.
6. Se závěrem soudu I. stupně o tom, že zmatečnostní žaloba nemůže být úspěšná pro marné uplynutí subjektivní lhůty, stanovené § 234 odst. 3 o.s.ř., se odvolací soud plně ztotožňuje. Soud I. stupně tento svůj závěr také dostatečně a správně odůvodnil a na důvody jeho rozhodnutí, jimiž nejsou odvolací námitky způsobitelné otřást, lze proto převážně odkázat. V obecné rovině je jistě možné, aby navrhovatel v žalobě pro zmatečnost uplatnil skutečnost, kterou zjistil již před rozhodnutím věci, aniž by případně vyčerpal možnost uplatnění námítky podjatosti v řízení (viz žalobkyní zmíněný nálezn I.ÚS 1811/14). Tento závěr však nic nemění na tom, že pro úspěšnost zmatečnostní žaloby z důvodu podle § 229 odst. 1 písm. e) o.s.ř. je v první řadě nezbytné dodržení tříměsíční subjektivní lhůty, v čemž spočívá podstata závěru soudu I. stupně. Tato lhůta počíná běžet dnem, v němž navrhovatel získal vědomost o skutkových okolnostech, jež mohou být důvodem k pochybnosti o nestrannosti soudce (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 21 Cdo 5931/2016). Žalobkyně získala vědomost o tvrzeném důvodu pro vyloučení soudkyně při prvním ústním jednání ve věci dne 20.2.2019 a v době, kdy podala dne 27.1.2021 zmatečnostní žaloby, tříměsíční lhůta podle § 234 odst. 3 o.s.ř. dávno uběhla. Tvrzený důvod pro vyloučení soudkyně tak nemůže být způsobitelným důvodem zmatečnostní žaloby a úvahy žalobkyně, že se pro daný případ subjektivní lhůta neuplatní, případně, že její běh by měl být vázán na jiný okamžik, než je vymezený § 234 odst. 3 o.s.ř., nemají žádný zákonný podklad ani logický smysl. Žaloba pro zmatečnost je mimořádným opravným prostředkem, jenž slouží k nápravě procesních pochybení, která nebylo možné napravit na základě řádného opravného prostředku (odvolání). V daném případě žalobkyně předmětnou skutečnost v rámci odvolacího řízení namítla a okolnost, že s jejím posouzením odvolacím soudem nesouhlasí, jí nemůže založit nárok na její uplatnění jako zmatečnostního důvodu mimo rámec marně uplynulé subjektivní lhůty k podání zmatečnostní žaloby. Žádný jiný důvod pro vyloučení rozhodující soudkyně, který by zjistila v rámci běhu subjektivní lhůty pro podání této zmatečnostní žaloby, žalobkyně netvrdila, soud I. stupně proto správně žalobu zamítl a odvolací soud jeho rozhodnutí jako věcně správné podle § 219 o.s.ř. potvrdil.
7. Odvolací soud se ztotožnil i s rozhodnutím soudu I. stupně o náhradě nákladů řízení, jímž na podkladě § 142 odst. 1 o.s.ř. přiznal procesně úspěšnému žalovanému náhradu odměny a výdajů advokáta. Žalobkyní zmíněná judikatura nastoluje otázku nutnosti rozlišení případů, kdy je zastoupení advokátem využitím ústavně zaručeného práva na právní pomoc oproti případům zneužití tohoto práva na úkor protistrany za účelem pouhého zvýšení nákladů řízení. Obecně však platí, že v rámci rovnosti účastníků před zákonem je ústavním právem každého,

včetně osoby s právnickým vzděláním, vykonávající advokátní činnost, na právní pomoc v řízení před soudy (článek 37 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, §§ 24 a 25 o.s.ř.). Prostřednictvím termínu účelně vynaložených nákladů proto nelze vymezovat kategorii osob, která by z hlediska právního zastoupení měla odlišné postavení, a tak jí de facto její právo upírat a vůči ostatním ji diskriminovat. Účastníka nelze sankcionovat tím, že mu nebude přiznána část nákladů odpovídající výši odměny advokáta s odůvodněním, že se mohl bránit sám (srov. nález I.ÚS 3819/13). Z hlediska možného zneužití práva na právní pomoc žalovaným advokátem žalobkyně nic netvrdila a odvolací soud žádnou okolnost v tomto směru ve shodě se soudem I. stupně nezjistil. Soud I. stupně případně uvedl, že při zastoupení není významná jen otázka odborné znalosti, ale též času, který je nutno na účast v řízení vynaložit, významnou roli může hrát i určitý profesní odstup zástupce od věci a větší míra jeho objektivit. Soud I. stupně také správně zdůraznil, že žalovanému byl spor, včetně tohoto zmatečného řízení, vnucen procesním postupem žalobkyně, jež je sama advokátem zastoupená. Není přitom rozhodné, že je formálně právníkem osobou (jejímž jediným předmětem činnosti je ovšem výkon advokacie), fakticky se zjevně jedná o spor mezi dvěma advokáty a úvahy žalobkyně o nepotřebnosti zastoupení lze plně vztáhnout i na její poměry, neboť za ni mohla jednat její spolčnice a jednatelka – advokátka. Odvolací soud proto výrok o náhradě nákladů řízení, jejichž výši soud I. stupně správně určil, podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

8. Podle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o.s.ř. má procesně úspěšný žalovaný právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, představovanou odměnou advokáta za jeden úkon právní služby (vyjádření k odvolání) ve výši 1 500 Kč s paušální náhradou výdajů 300 Kč podle §§ 9 odst. 1 a 13 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif a 21% náhradou za daň z přidané hodnoty.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je za podmínek § 237 o.s.ř. přípustné dovolání, které lze podat do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně.

Praha 24. března 2022

JUDr. Irena Saralievová v. r.
předsedkyně senátu